

תוכן עניינים מפורט

ג.....	הקדמה – פרופ' דפנה ברק-ארז – שופטת בית המשפט העליון.....
ז.....	תוכן עניינים מקוצר.....
יא.....	תוכן עניינים מפורט.....
כג.....	מבוא.....
לא.....	תודות.....

שער ראשון: תנועות רעיוניות-מעשיות

1.....	מבוא.....

5.....	פרק ראשון: מגישה אדברסרית לגישה שיתופית לניהול סכסוכים ויישובם.....
5.....	א. הגישה האדברסרית.....
9.....	ב. הגישה השיתופית.....
13.....	ג. המעבר מגישה אדברסרית לגישה שיתופית.....

19.....	פרק שני: מגישה פורמליסטית לערעור ריאליסטי על הליך השפיטה ודרך ניהולו.....
19.....	א. תפיסת הליך השפיטה ותפקיד השופט לפי האסכולה הפורמליסטית.....
21.....	ב. ריאליזם משפטי וערעור התפיסה הפורמליסטית.....

פרק שלישי: תנועת יישוב סכסוכים הולם – ה-ADR,

29.....	ALTERNATIVE/ADEQUATE DISPUTE RESOLUTION.....
29.....	א. התפתחותה של התנועה.....
31.....	ב. רעיונותיה המרכזיים של התנועה.....
34.....	ג. שינויים חקיקתיים ומערכתיים במשפט האמריקני.....

יא

פרק רביעי: תנועת תורת המשפט הטיפולי – ה-TJ, THERAPEUTIC

39.....	JURISPRUDENCE	
39.....	התפתחותה של התנועה	א.
40.....	רעיונותיה המרכזיים של התנועה	ב.
44.....	1. תפיסות ועקרונות כלליים	ב.1.
	2. קידומה של שפיטה טיפולית או שפיטה בגישת פתרון בעיות	ב.2.
45.....	במערכת בתי המשפט	ב.3.
46.....	3. התנהלות מקצועית טיפולית	ב.3.
	4. עקרונות מערכתיים הנלמדים מניסיונם של בתי המשפט פותרי	ב.4.
47.....	הבעיות	ג.
48.....	הטמעתה של התנועה במשפט האמריקני	ג.
53.....	פרק חמישי: מגמת "המשפט המקיף" ותנועותיה	
53.....	א. תנועת הצדק המאחה – Restorative Justice	א.
56.....	ב. תנועת המשפט המניעתי – The Preventive Law	ב.
57.....	ג. מגמת "המשפט המקיף"	ג.
61.....	פרק שישי: מבט על המשפט הישראלי	
61.....	א. תנועת יישוב סכסוכים הולם והטמעתה בשיטת המשפט הישראלית	א.
61.....	1. הרקע לקליטת תנועת יישוב סכסוכים הולם	א.1.
65.....	א. שינויי חקיקה ושינויים מערכתיים	א.2.
	א.1.2. השוואה בין פגישות מהו"ת על פי תקנות סדר הדין	
	האזרחי לבין פגישות מהו"ת העתידות להיערך על פי	
71.....	החוק להסדר התדיינויות במשפחה	
74.....	א. שינויים רעיוניים בשיטת המשפט הישראלית	א.3.
79.....	ב. תנועת תורת המשפט הטיפולי והטמעתה בשיטת המשפט הישראלית	ב.

שער שני: הליכים לניהול סכסוכים ויישובם

מבוא 85

פרק ראשון: התאמת סוג ההליך לטיב הסכסוך: אמות מידה להבחנה בין הליכים

ולאפיון סכסוכים..... 89
א. אמות מידה לבחינת טיבו של סכסוך 89
ב. אמות מידה להבחנה בין הליכים 91

פרק שני: הליכים לניהול ויישוב סכסוכים..... 97

א. הליך שפיטה אדברסרי קלאסי – The Adversarial Trial 97
א.1. טיבו ומאפייניו..... 97
א.2. התאמת הפורום לסכסוך 98
ב. הליך בוררות (רגילה, בלתי כובלת, בייסבול/הצעה אחרונה) – Arbitration 99
ב.1. טיבו ומאפייניו..... 99
ב.1.1. הליך הבוררות הרגילה – Arbitration 99
ב.1.1.1. הליך בוררות בלתי כובלת – Non-Binding Arbitration..... 100
ב.1.1.1.1. הליך בוררות ההצעה האחרונה/בוררות בייסבול – Last Offer Arbitration/Baseball Arbitration 101
ב.2. התאמת הפורום לסכסוך 101
ג. הליך הגישור (פרגמטי, טרנספורמטיבי, נרטיבי) – Mediation 102
ג.1. טיבו ומאפייניו..... 102
ג.1.1. מודל הגישור הפרגמטי – The Pragmatic Model 103
ג.1.1.1. השוואה בין הליך השפיטה האדברסרי הקלאסי להליך הגישור הפרגמטי..... 105

108		Transformativ	ג.1.1.III. מודל הגישור הטרנספורמטיבי –
109		Narrative Mediation	ג.1.1.IV. מודל הגישור הנרטיבי-פרשני –
110		ג.2.	התאמת הפורום לסכסוך
111		ד.1.	הליכים משולבים "גיש-בור" או "בור-גיש" – Med-Arb
111		ד.1.1.	טיבם ומאפייניהם
112		ד.2.	התאמת הפורום לסכסוך
113		ה.1.	הליך הערכה מקדמית ניטרלית – ENE – Early Neutral Evaluation
113		ה.1.1.	טיבו ומאפייניו
114		ה.2.	התאמת הפורום לסכסוך
114		ו.1.	הליך גירושין/משפט בשיתוף פעולה – Collaborative Divorce/Law
114		ו.1.1.	טיבו ומאפייניו
117		ו.2.	התאמת הפורום לסכסוך
118		ז.1.	הליך בניית הסכמות – Consensus Building
118		ז.1.1.	טיבו ומאפייניו
118		ז.2.	התאמת הפורום לסכסוך
119		ח.1.	משא ומתן – Negotiation
119		ח.1.1.	טיבו ומאפייניו
119		ח.1.1.I.	משא ומתן תחרותי (חלוקתי, אדברסרי)
120		ח.1.1.II.	משא ומתן משלב (משתף, שיתופי)
120		ח.2.	התאמת הפורום לסכסוך
121		ט.1.	הליך ועידת ההסדר – The Settlement Conference
121		ט.1.1.	טיבו ומאפייניו
123		ט.2.	התאמת הפורום לסכסוך
124		י.1.	הליכים מקוונים – ODR: Online Dispute Resolution
124		י.1.1.	טיבם ומאפייניהם

127.....	2. התאמת הפורום לסכסוך.....	י.2.
	Summary Jury Trial, Private – משפט מושבעים זוטא ושיפוט פרטי –	יא.
127.....	Judging.....	
127.....	1. טיבם ומאפייניהם.....	יא.1.
127.....	1.1. Summary Jury Trial – משפט מושבעים זוטא –	יא.1.1.
128.....	1.1. Private Judging – שיפוט פרטי –	יא.1.1.1.
128.....	2. התאמת הפורום לסכסוך.....	יא.2.
129.....	Restorative Justice – הליכי צדק מאחה –	יב.
129.....	1. טיבם ומאפייניהם.....	יב.1.
129.....	1.1. I. גישור פוגע נפגע – Victim-Offender Mediation –	יב.1.1.1.
129.....	1.1. II. היוועדות – Conferencing –	יב.1.1.2.
129.....	1.1. III. מעגלי הידברות – Circling –	יב.1.1.3.
130.....	2. התאמת הפורום לסכסוך.....	יב.2.
131.....	Problem Solving Courts – בתי משפט פותרים בעיות –	יג.
131.....	1. טיבם ומאפייניהם.....	יג.1.
134.....	1.1. I. קווי פעולה משותפים לבתי המשפט פותרים הבעיות.....	יג.1.1.1.
136.....	1.1. II. בתי משפט לאלימות במשפחה.....	יג.1.1.2.
136.....	1.1. III. בתי משפט קהילתיים.....	יג.1.1.3.
138.....	1.1. IV. בתי משפט לעברות סמים.....	יג.1.1.4.
	1.1. V. השוואה בין בתי המשפט פותרים הבעיות לבתי המשפט	יג.1.1.5.
140.....	הקלאסיים.....	
142.....	2. התאמת הפורום לסכסוך.....	יג.2.
143.....	פרק שלישי: מבט על המשפט הישראלי.....	
143.....	א. הליכים לניהול סכסוכים ויישובם במשפט הישראלי.....	א.
150.....	ב. הליך הגישור בפסיקה הישראלית.....	ב.

- 150.....ב.1. כללי.....
- 152.....ב.2. הכרה בהליך גישור ובהסדר גישור.....
- ב.3. שלבים במעמדו של הסדר גישור, הגשתו לבית המשפט, ויכולת חזרה מהסכמה.....152
- 154.....ב.4. הליכים משולבים.....
- 156.....ב.5. חובת התייצבות בישיבות מהו"ת ותשלום שכר טרחת מגשר.....
- 157.....ב.6. חסיון הליך הגישור.....
- 161.....ג. תכנון מערכת לניהול ויישוב של סכסוכים בישראל.....

שער שלישי: תפקיד השופט כמיישב סכסוכים

- 169.....מבוא.....
- 172.....פרק ראשון: תפקיד השופט ההסדרי ושפיטה הסדרית.....
- 172.....א. התפתחותו של תפקיד השופט ההסדרי ודפוסיו.....
- 173.....א.1. השופט המנהל.....
- 174.....א.2. שופט ועידת ההסדר.....
- 177.....א.3. תרבות הסדרית ויישוב סכסוכים שיפוטי.....
- 181.....א.4. גישור שיפוטי.....
- 184.....א.5. שפיטה הסדרית בגישה טיפולית או גישת פתרון בעיות.....
- ב. שאלת השפעתו של תפקיד השופט במשפט הקונטיננטלי על התפתחות התפקיד ההסדרי.....184
- ג. מאפייניה של שפיטה הסדרית.....189

פרק שני: תפקיד השופט הטיפולי ושפיטה טיפולית (או שפיטה בגישת פתרון בעיות).....	191
א. תפקיד השופט הטיפולי ושפיטה טיפולית בבתי המשפט פותרים הבעיות.....	192
א.1. טבלת השוואה בין השפיטה הקלאסית לשפיטה הטיפולית.....	198
ב. תפקיד השופט הטיפולי ושפיטה בגישת פתרון בעיות בבתי המשפט הרגילים.....	202
ב.1. מאפייניה של שפיטה לפי מודל פתרון בעיות.....	203
ב.2. יסודותיה של הגינות הליכית בעיני המתדיין.....	205
פרק שלישי: מנעד תוכני התפקיד השיפוטי בראשית המאה העשרים ואחת.....	209
א. קשת האפשרויות והמרחב למילוי הנאות של תפקיד השופט (תרשים).....	209
ב. הידע והמיומנויות הנחוצים לביצוע התפקידים החדשים.....	212
ג. הקשרים בין התפקידים השיפוטיים החדשים – ההסדרי והטיפולי.....	216
ג.1. הבדלים בין התפקיד השיפוטי ההסדרי לבין התפקיד השיפוטי הטיפולי.....	216
ג.2. קווי יסוד משותפים בין התפקיד השיפוטי ההסדרי לבין התפקיד השיפוטי הטיפולי.....	217
ג.3. השפעות הדדיות.....	218
פרק רביעי: מבט על המשפט הישראלי.....	221
א. שפיטה הסדרית בישראל.....	221
א.1. הדין החל.....	223
א.2. תרבות הסדרית בשיטת המשפט בארץ וביטוייה במערכת בתי המשפט.....	227
ב. שפיטה טיפולית בישראל.....	236
ב.1. שפיטה טיפולית בבתי המשפט לנוער בישראל.....	238
ב.2. שפיטה טיפולית בבתי המשפט לענייני משפחה.....	241

שער רביעי: שפיטה הסדרית ושפיטה טיפולית – בחינה וביקורת

מבוא 247

פרק ראשון: שפיטה הסדרית ושפיטה טיפולית במערכת בתי המשפט: חששות

- וביקורת לעומת יתרונות ותמיכה..... 249
- א. חששות וביקורת בנוגע לשפיטה ההסדרית..... 249
- ב. מענה לחששות וציון היתרונות שבשפיטה הסדרית..... 255
- ג. חששות וביקורת בנוגע לשפיטה הטיפולית..... 263
- ד. מענה לחששות וציון היתרונות שבשפיטה טיפולית..... 265

פרק שני: התבוננות בשפיטה הסדרית ובשפיטה טיפולית לאור רעיונות

- ותפיסות במשפט 273
- א. צדק מהותי ופרוצדורלי 273
- א.1. צדק 273
- א.2. צדק פרוצדורלי והשפעותיו לפי נייר העמדה של ארגון השופטים
האמריקני 279
- ב. פמיניזם תרבותי 281
- ג. תכליות המשפט..... 285
- ג.1. תכליות המשפט לפי סמית..... 285
- ג.2. בחינת השפיטה ההסדרית לאור תכליות המשפט לפי סמית..... 287
- ג.3. בחינת השפיטה הטיפולית לאור תכליות המשפט לפי סמית..... 288
- ג.4. תכליות המשפט לפי רז וסיווג השפיטה לאורן..... 290
- ד. ניטרליות שיפוטית ואתיקה מקצועית 291
- ד.1. ניטרליות שיפוטית 291

ד.2. כללי אתיקה שיפוטית.....296

פרק שלישי: התפקיד השיפוטי הטיפולי והתייחסותו לרעיונות מאסכולת

- הריאליזם המשפטי.....303
- א. התייחסות לטענות מרכזיות באסכולה הריאליסטית.....304
- א.1. טענת ספקנות הכללים.....304
- א.2. טענת האינסטרומנטליות ועיקרי המדיניות.....305
- א.3. טענת ספקנות העובדות.....306
- א.4. טענת האנטי-קונספטואליזם.....307
- א.5. אמפיריציזם.....307
- א.5.1. היחס למדעי החברה.....307
- א.5.2. הנדבך הפסיכולוגי.....308
- א.5.3. הנדבך הסוציולוגי.....309
- א.5.4. ההכשרה השיפוטית.....310
- ב. הקשרים רעיוניים משותפים במבט כללי.....310

פרק רביעי: מבט על המשפט הישראלי.....315

הצורך בהסדרה בדין של שפיטה הסדרית ושפיטה טיפולית בארץ.....315

שער חמישי: משפט שיתופי ותפקיד עורך הדין

מבוא.....325

- פרק ראשון: עורך הדין פותר הבעיות.....327
- א. עורך הדין הגלדיאטור, האדברסרי.....327
- ב. עורך הדין פותר הבעיות, השיתופי.....330

- ב.1. עריכת דין בגישה אדברסרית לעומת עריכת דין בגישה שיתופית..... 334
- ג. יתרונות הנובעים משינוי הפרדיגמה המקצועית..... 338
- ג.1. הגברת שביעות רצון ואושר מקצועי..... 338
- ג.2. שיפור איכות עבודת עורך הדין, תרומה ללקוח והצלחה מקצועית..... 340
- ג.3. הרחבת אפשרויות התעסוקה לעורכי דין..... 341
- ג.4. מימוש חובתו האתית של עורך הדין כלפי החברה..... 341
- ג.5. שיפור תדמית המקצוע..... 342
- פרק שני: עורך הדין הטיפולי..... 345**
- א. עורך הדין הטיפולי וייצוג לקוחות במשפט הפלילי..... 346
- ב. עורך הדין הטיפולי וייצוג לקוחות במשפט האזרחי..... 352
- פרק שלישי: ייצוג לקוחות בגישה שיתופית..... 355**
- א. שלב מקדמי וההכנה להשתתפות בהליך השיתופי..... 355
- א.1. השלב המקדמי..... 357
- א.2. שאלות רלוונטיות לבדיקה עם הלקוח בשלב המקדמי..... 358
- א.3. פעולות נדרשות בשלב ההכנה להליך..... 362
- ב. ייצוג לקוחות בהליך גישור..... 364
- ב.1. מבנה הליך הגישור לפי המודל הפרגמטי..... 364
- ב.2. עריכת תכנית ייצוג..... 365
- ב.3. שלב ייצוג הלקוח בהליך עובר לפתרון הסכסוך..... 368
- ב.4. שלב גיבוש הפתרון עובר לקבלתו או דחייתו..... 371
- ב.5. שלב הטיפול בהסדר הגישור, מעקב ומשוב..... 374
- ג. ייצוג לקוחות בהליכים שיתופיים – כללי..... 375

377.....	פרק רביעי: ידע ומיומנויות הנדרשים לייצוג לקוחות בגישה שיתופית.....
381.....	פרק חמישי: מבט על המשפט הישראלי.....
381.....	א. עריכת דין לפי מודל פתרון בעיות ולפי מודל טיפולי במשפט הישראלי.....
385.....	ב. יתרונות הטמונים באימוץ נרחב של מודל עורך הדין פותר הבעיות בישראל.....
389.....	אחרית דבר והמלצות.....

מפתחות

399.....	מפתח חקיקה.....
399.....	חקיקה ישראלית.....
403.....	חקיקה זרה.....
407.....	מפתח פסיקה.....
407.....	פסיקה ישראלית.....
416.....	פסיקה זרה.....
417.....	מפתח ספרות.....
417.....	ספרות ישראלית.....
437.....	ספרות זרה.....
507.....	מפתח שונות.....
519.....	מפתח עניינים.....
531.....	מפתח שמות.....